

Opschrift

Vergadering van 21 november 2023

Nummer: 2023_MV_00587

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Ronny Rysermans: Waarschuwing Ivago voor lege bussen lachgas

Raadslid(-leden):

Ronny Rysermans - N-VA

Bevoegd: Bram Van Braeckevelt

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

In het nieuws vernamen we recentelijk dat Ivago waarschuwt voor lege bussen lachgas. In de verbrandingsoven van Ivago hebben zich de voorbije maand door de aanwezigheid van dergelijke bussen namelijk zes zware ontploffingen voorgedaan met veel schade tot gevolg. De oven moest ook telkens stilgelegd worden.

De aldus een Ivago-woordvoerder illegaal aangekochte lachgasbussen komen via sluikestorten terecht in de verbrandingsinstallatie. Door het ontploffingsgevaar zijn er ook zorgen over de veiligheid van het personeel en om dezelfde reden werden schoolbezoeken tot nader order opgeschort. In bijlage een foto van een sluikestort van lachgas in de Gentbrugse Meersen op zondag 12 november 2023.

Vraag:

Hierover heb ik enkele vragen:

1. Sinds wanneer heeft Ivago last van dit exploderende lachgas fenomeen? Hoeveel ontploffingen werden er tot nu vastgesteld in de verbrandingsoven?
2. Welke schade werd er aangericht door de ontploffingen en wat is tot nu toe de kostprijs hiervan? Geraakten er al personeelsleden gekwetst?
3. Wat kan Ivago zelf doen om deze ontploffingen tot een minimum te beperken bij de opkuis van deze lachgas-sluikestorten? Welke maatregelen zijn er om het personeel te beschermen?
4. Is er ter zake een samenwerkingsprotocol tussen Ivago en de stad/politie? Zo ja, wat houdt dit in? Kan u dit toelichten?

Bijlagen

Bijgevoegde bijlage(n):

- bus lachgas 1.jpg
- bus lachgas 2.jpg

Antwoord

Op de commissie verzelfstandiging, en op de raad van bestuur, duidde de algemeen directeur van IVAGO, Didier Naessens, dat naast de geplande uitdagingen er nog een extra uitdaging is dat de afvalintercommunale moet aanpakken: lachgas. Goed dat dit de media haalde, want het gaat breder dan enkel Gent. De verwerking, dat is de verbranding in de afvalenergiecentrale, van niet lege lachgaspatronen veroorzaakt explosies in de oven. De algemeen directeur duidde dat die explosies een financiële kost en veiligheidsrisico's met zich meebrengen. Op basis van de input van IVAGO probeer ik jouw vragen zo goed mogelijk te beantwoorden.

Nog even toelichten: Lachgas (distikstofoxide) is niet nieuw. Het is een drijfgas dat al heel lang bestaat en een mengeling is van zuurstof en stikstof. In de voedingsmiddelenindustrie en de horeca wordt het onder meer gebruikt om slagroom en chocolademousse op te spuiten. In de medische wereld als narcose. Maar sinds kort is het ook een goedkope en populaire partydrug. Het is vrij te verkrijgen op het internet. Een grote bidon, zoals deze, kost 52.90 euro. De lege patronen zijn drukhouders en zijn daarom kga, maar ze belanden vaak in het restafval via de korvenrondes, sluikstortophalingen en huis-aan-huisophalingen. Met alle gevolgen van dien. De lachgasproblematiek is relatief nieuw. Sinds begin dit jaar heeft IVAGO last van dit fenomeen. Het aantal explosies nam sinds deze zomer enorm toe. In totaal waren er in 2023 al 86 explosies. IVAGO geeft aan dat er sowieso meer lachgaspatronen in het afval terecht komen, want lege drukhouders ontploffen niet. Het zijn enkel de drukhouders waar er nog restanten lachgas inzitten die exploderen wanneer ze in contact komen met hoge temperaturen.

Bij een ontploffing wordt het bovenste stuk van een drukhouder er uitgeblazen, vergelijkbaar met een gasfles. IVAGO gaf me deze ontplofte lachgascilinder, je ziet al meteen de impact. En het zal je dan ook niet verbazen als ik zeg dat dit schade veroorzaakt. Dit is vooral aan de roostertegels van de oven (de onderzijde) en in mindere mate aan de vuurvaste bekleding (binnenwand). Tot op vandaag waren er in 2023 drie ongeplande stilstanden om herstellingen uit te voeren. Niet elke ontploffing leidt tot directe schade, maar de veelheid zorgt toch voor de nodige problemen. IVAGO ontving nog niet alle facturen voor de drie grote stilstanden. Daardoor kunnen we op dit moment nog geen totaal beeld geven van de kosten. IVAGO schat de all-in kost op meer dan 200.000 euro. Dat is de herstelling, het stilleggen en het heropstarten van de oven, het energie- en stoomverlies ...

De prijs van de kleinere herstellingen, zoals het repareren van vensters en camera's, is niet inbegrepen in de 200.000 euro. De lachgasproblematiek is een maatschappelijke uitdaging, die nu door IVAGO zelf wordt getackeld. Maar laat het duidelijk zijn dat dit geld beter kan worden besteed voor een proper Gent. Maar ook dat het voor IVAGO niet

houdbaar is om zelf te blijven opdraaien voor deze grote maatschappelijke kost. We moeten collectieve oplossingen vinden.

De laatst gemelde explosie dateert van 29 oktober, 19 dagen explosievrij en dat is gezien de voorbije maanden een prestatie.

Iedereen die tewerkgesteld is in de afvalenergie draagt steeds de nodige persoonlijke beschermingsmiddelen, denk hierbij zeker aan gehoorbescherming, een veiligheidshelm en -bril. Om het personeel tewerkgesteld in de afvalenergiecentrale extra te beschermen zijn de meest risicovolle zones afgeschermd. Bijkomend laat IVAGO geen bezoekers meer toe in de installatie en in de controlekamer.

Sinds half september is IVAGO gestart met de sluikstortophalingen systematisch te inspecteren, zo werden er al meer dan 120 cilinders op voorhand uit het afval gehaald.

Dat gebeurt op de IVAGO-site door het huidige personeel, hieraan is er dus momenteel geen extra personeelskost verbonden. Maar ook hier geldt dat we de personeelsleden, net zoals de financiële middelen, beter anders inzetten. Er is wel een extra kost voor de verwerking van deze afvalstroom, maar op dit moment kan IVAGO nog niet inschatten hoeveel dit is. Ook vraagt IVAGO alle medewerkers van de dienst Openbare Reiniging om lachgasdrukhouders apart te houden en binnen te brengen in één van de zes recyclageparken. Ook DBSE gaf deze opdracht aan haar medewerkers. In juli 2023 kregen alle Propere Pierkes een nieuwsbrief waarin uitgelegd werd wat zij met lachgaspatronen moeten doen. Zeker niet in de zwerfvuilzakken steken, een extra recipiënt aanvragen ... Alle cilinders worden in de kga-cel bewaard, en vervolgens door een gespecialiseerde inzamelaar opgehaald en verwerkt.

Specifiek rond lachgas is er geen officieel samenwerkingsprotocol afgesloten met de politie. Wel vroegen we aan de politie om te informeren om lachgasrecipiënten niet in de vuilbak te droppen, maar apart te houden. Er wordt gekeken om inzamelrecipiënten te voorzien op commissariaten. IVAGO en de politie werken dit verder uit. Mijn kabinet had bovendien al contact met het kabinet van de burgemeester, maar ook met de drugcoördinator van de Stad Gent, Filip De Sager. Ze bekeken of er nog extra stappen zijn die we kunnen zetten als lokaal bestuur, en wisselden input uit.

En die lokale stappen zetten, is niet eenvoudig aangezien de lachgasproblematiek er niet enkel in Gent is. Elke verbrandingsoven in België, misschien zelfs Europa, kampt met dit probleem. Vanuit Belgian Waste-to-Energy, waarvan IVAGO lid is, werd er op 20 november een mail gestuurd aan staatssecretaris van consumentenbescherming (Alexandria Bertrand), voor het toezicht op invoer, productie en distributie van patronen, en aan een aantal minsisters waaronder de minister van Justitie (Paul Van Tigchelt) en Binnenlandse zaken (Annelies Verlinden) met de vraag naar een verscherpt toezicht op lachgasgevoelige gebieden zoals uitgangsbuurtten en sensibilisatie, en gerichte handhaving in zowel regulier als illegaal circuit. Maar ook minister van Omgeving (Zuhal Demir) ontving de mail voor de inzamelingsopties in Vlaanderen en ook de verwerkingsscenario's, net als alle leden van de commissie Leefmilieu. In die commissie waar op 21 november de parlementaire vraag van Stijn De Roo behandeld. Hij stelde de vraag na de toelichting van IVAGO op de commissie verzelfstandiging op 14 november. Minister Zuhal Demir beantwoordde alle vragen. Uit haar antwoord neem ik mee dat er vanuit Vlaanderen wordt gekeken hoe er gewogen kan worden op Europese en federale wetgeving rond een verbod op lachgas. Ze blijft de situatie op de voet opvolgen zowel op

federaal als Europees niveau. De minister kijkt ook naar wat Nederland doet, aangezien onze noorderburen al langer op zoek zijn naar oplossingen.

Zoals je hoort, proberen we op veel manieren naar oplossingen te zoeken, en op het beleid te wegen. IVAGO wil zo resultaat boeken en stilstanden vermijden, maar vooral de veiligheid van haar personeel garanderen. Als IVAGO-voorzitter hoop ik dan ook dat er op Vlaams, federaal en Europees niveau de nodige stappen worden gezet en oplossingen worden aangeboden. Want dit is een maatschappelijk probleem, en alleen al voor afval met een extreme maatschappelijke kost.
